

miffione fratrum ad Saracenos, & infideles, id cuiusvis fratris voluntati reliquit cum licentia superioris. Ubi Cord. in expof. ep. 1. q. 2. in initio, dicit, id ita dixit, quia nullus frater minor potest cogi ad has miffiones. Et D. Bonavent. in expof. regul. Minorum c. 12. docet, religiofos involuntarios non esse illos mittendos. Moritio tamen Ludov. Lopez, & Manuel inde excipiunt religiofos Societatis JESU, qui fpociali voto ad hoc se alligant, quales funt profecti quatuor votorum. Imo & reliquos folis fimplicibus biennii votis ligatos potest Generalis Societatis JESU obligare ad omnes has partes, & alias quantumvis remotas tendere ad fermandum Evangelium, quia preceptum hoc non excedit eorum institutum, fed illi confonante est; nam ut habetur in constitucionibus ejusdem Societatis, part. 3. c. 2. littera G. & parte 6. c. 3. G. & in Extravag. ant. admodum Gregor. XIII. vocatio religioforum omnium hujus Societatis est, quocumque ex direccione Romani Pontificis; aut Generalis peragrare, ac in quavis mundi parte vitam agere, ubi falvandarum, sua opera, animatum copiofior proventus speratur. Et ita docet Ribadenira lib. de Instituto Societatis, c. 20.

43. At postea Romanus Pontifex precipere religiofos, ut ad Indos convertendos pergerent, quod ipsi cura universalis boni communis incumbat. Ita docet Manuel Quaf. Regular. tom. 3. qu. 19. art. ultio. Sed hoc intelligendum est, quando de aliis religiofis extra Societatem JESU, non ut virtute voti obedientie ab ipsis emissi possit eos ad hoc compelli: quia ratioque ejus voti non se obligant ad obediendum Pontifici in omnibus, sed sicut aliis Prælati regulariibus in his; quæ regulam eorum non excedunt. Quare folium potest eos compelli eo modo, quo alios clericos faciles, & in eo solo casu, quo necessitas boni communis id postulat. Ita docet Ribadenira proxime citatus ead. cap. 20.

49. Septimo deducitur, non posse Generales religionum compelli religiofos ad acceptandum Episcopatum, sed id folius Pontificis esse. Probatur prima pars tum ex parte Prælati, tum ex parte subditi. Ex parte Prælati, quia potestas, quam habent superiores religionis, ordinatur per se ad commune bonum religionis, aut bonum particulare subditi; nec ex vi officii habent communi Ecclesie providere. Sed Episcopatus non ordinatur ex se ad bonum religionis, aut subditi; sed ad commune bonum Ecclesie. Insuper ex parte subditi, quia tantum tenetur obedire in his, quæ sunt secundum regulam, pertinentibus ad statum religionis. At fieri Episcopum non pertinet ad regularem vitam; imò ab illa eximit, & absurdum esset posse Prælatum subdito precipere id, per quod ab ejus obedientia eximitur. Secundo, quia ad eum folium pertinet cogere ad hoc, qui potest Episcopum confirmare: per hoc enim potissimum constituitur Episcopatus. At hac confirmatio folius Pontificis est. Quare dum D. Thom. 2. 2. q. 185. art. 2. Ricard. quodlib. 3. q. 11. D. Anton. 3. p. tit. 20. c. 2. q. 6. Turresm. c. olim nu. 2. 4. q. 1. Ang. verb. abfolo num. 30. & ibi Arnil. nu. 37. syl. verb. abfolo 1. q. 19. Sot. lib. 20. de iust. q. 2. art. 2. tradunt tenentibus religiofum Prælato obligant ad acceptandum Episcopatum; nomine hujus Prælati intelligunt Pontificem: & ita explicat Sot. eo art. 2. ad 2. Probatur secunda pars, nempe, posse cogere Pontificem, quia hanc potestate indiget Ecclesie gubernatio: nam uniusquisque secundum propriam voluntatem debet proprie faluti vacare, aliorumque regimen, quantum in se est, fugere, ut constat ex multis Sanctorum exemplis. Ergo oportuit, ut Christus in Ecclesia videretur potestatem compellendi acceptare aliorum regimen, & Episcopatum. Cùm autem cura totius Ecclesie sit penes Pontificem, debuit penes ipsum hæc potestas manere. Et confirmatur, quia potestas civilis potest civem ad Reipublicam munera capessenda cogere. si magistratum, & de Decretis lib. 11. c. 2. q. 1. de excof. muner. eodem libro 7. Valer. 2. 2. diff. 10. q. 3. punito 3. col. 5. concluf. 6. Ludov. Lopez. 1. p. Institor. c. 55. col. 1. Leonard. lib. 2. de iust. c. 11. dnd. 9. num. 76. Manuel. 2. tons. sum. c. 9. nu. 5. & Quaf. regular. tom. 3. quaf. 31. art. ultio. Dum autem dicunt illi Auctores posse Romanum Pontificem adhuc cogere religiofos, intelligendum est, non ratione voti obedientie, sed eo modo, quem numer. præcedent. explicuimus; & ita docet Leonard. proxime adductus.

50. Addunt tamen Ludovic. Lopez eo cap. 56. col. 3. & Manuel Rodrig. 2. tom. sum. cap. 9. num. 6. posse Prælatos regulares compelli subditos, ut parochorum munus inter Institutum. At id non placet, quia est præter religionum concessio, ut eo manere fungi valeant, quia id folium probat licitam esse eo fungi, non tamen obligat eos posse ad id obligari, quod magis conturbat ex dicendis numero sequenti.

51. Nec potest cogere Prælatus regularis suos religiofos ad acceptanda beneficia secularia, vel etiam regularia alterius ordinis, quamvis utrumque ex Pontificia dispensatione liceret: quia id non est secundum regulam, sed præter illam, nec ordinatur ad commune bonum suæ religionis, aut monasterii. At potest cogere ad suscipiendum beneficium consecutum regi per regulares sui monasterii, quia tunc hujusmodi beneficium ad sum monasterium. Quæ omnia docet Navar. penultimate 4. de regular. num. 23. & Manuel Quaf.

regular. tom. 1. q. 34. qui addunt, nec ad beneficium regularis alterius monasterii sui ordinis posse cogere Prælatum: tum quia id est interdictum, cum singula præbendæ præbend. in 6. tam quia tantum potest cogere ad pertinentia ad unum monasterium, quale non est hoc. Addunt etiam posse cogere Prælatum ad acceptandum beneficium sui monasterii, quamvis sit parvi valoris, dummodo non cogat relinquere alimenta necessaria ad suppleendum victum à monasterio sibi suppeditanda. Addit etiam uterque posse cogere religiofum acceptare id beneficium, quamvis sit manuale, & ad nutum amovibile, nisi iusta excofationis causa adesse: quia crederetur maiori se sibi conferri, eo quod litigiofum est; ut licet terminet, & ea terminata sibi auferatur. Quare non approbo, quod docent Imol. 6. Raynuus num. 77. de testam. Anchar. si religiofus num. ult. de elec. in 6. & ibi Franc. de proce. nu. 3. nempe non posse religiofum dissentire ab eoque Prælato licentia electioni de se factæ ad beneficium facultaria, quia caret nolle. Sed dicendum est oppositum, ut probatum est, quia alius potest cogi, & habet utique religiofus nolle in his, in quibus non tenetur obedire. Insuper non posse Prælatum cogere religiofum ad acceptandum dignitatem extra religionem, docet etiam Leonard. n. 49. allegatus.

53. Quod si subditus iustus à Prælato admittit prelacionis munus, sit aliquo impedimento affectus, tunc distinguendum est; nam triplex potest esse impedimentum. Quoddam, quod subditus ipse amovet potest, ut si habere propositum perseverant in peccato, quod prælati admittenda oblatet, & hoc impedimentum tenetur ipse amovere, ut obediat. Aliud est, quod non ipse, sed Prælatus potest dispensare amovere, ut si irregularitatis ligatus sit, in qua ipse Prælatus dispensare potest, & tunc debet impedimentum Prælato aperire, nisi aliunde dispensationem impetret, & ipse dispensante tenetur obedire. Tandem aliud est, quod nec ipse religiofus, nec ille Prælatus potest amovere, & tunc non tenetur obedire. Atque ita docet D. Th. 2. 2. q. 195. art. 2. ad 2. Turresm. c. olim num. 1. ad 2. 8. qu. 1. D. Anton. 3. p. tit. 20. c. 2. q. 6. Sot. lib. 10. de iust. q. 2. art. 2. ad 2. Ubi bene addit, quando subditus est ad affectum pravorum peste corruptus, ut nullatenus eos scdare valeat, sed prudenter timeat fore, ut superetur, non tenetur obedire, quia in moralibus, quod est valde difficile, reputatur impossibile. Quando vero iudicatur subditus se minus idoneum quo ad scientiam, & alias qualitates extrinsecas, quæ Prælatus probus, & prudens nolet, bene ait si Sotus cum sylvest. verb. Episcopus quaf. 4. dist. 4. teneri illum stare iudicio Prælati.

54. Ultimo deducitur, quid in ea questione dicendum sit, an liceat religiofis tempore pestis fugere, an potius tenentur obedire Prælato iuberi permanere, ac Sacramenta necessitate ministrare inftar Parochorum, & ipsiusque in necessariis ad corporis salutem infervire. Arnil. verb. obedientia num. 5. & ibi Tablita q. 5. nu. 6. col. penult. agentes de ministerio in temporibus exhibendo, brevissime dixerunt non teneri religiofum obedire Prælato iuberi ipsum intervere peste infectis, ob manifestum mortis periculum inde confluxum. Agentes autem de ministerio in spiritualibus brevissime quoque Cajet. 2. 2. qu. 26. art. 5. ad ius, Navar. sum. c. 24. Hispana nu. 13. Larin. num. 11. Barret. 2. 2. quaf. 33. art. 3. de 4. pacto ante arguunt. sicut dixerit non teneri religiofos tempore pestis in loco illa infecto permanere, & ministrare Sacramenta infirmis, sed id esse extremam perfectionis opus. Ducuntur, quia hoc munus est proprium Parochorum.

55. Prima tamen conclusio fit. Superior conventus nequit tempore pestis fugere deserto conventu. Ratio est, quia habet se respectu conventus, sicut Parochus respectu parochie; huic autem non licet fugere eo tempore, ut docet communis sententia Doctorum, & ita tradit Manuel. 2. tom. sum. c. 2. & q. regular. 3. tom. qu. 31. art. 3.

56. Secunda conclusio. Religiofus iustus à Prælato religiofus intervere illorum domesticis peste infectis, in temporalibus curam illorum agendo, cibaria, & medicamenta necessaria porrigendo, tenetur obedire. Ratio est, quia ad regulam pertinent mutua ministeria ad conservationem boni status religiofi spectantia (ut probavimus num. 9.) inter curam eorum. Nec obstat, inde maximum mortis periculum religiofi interverit imminere: quia quando ratio boni communis, & conservacionis boni status religiofi id petit, ut contingit in hoc casu, tenetur subditus obedire cum mortis periculo; non minus quam fecularis iustus à Principe ire ad præliandum, tenetur parere; non obstante probabilissimo mortis periculo inde imminente. Atque ita docent Cajet. Opuscul. tom. 3. tract. 9. de vinculo obedientie, qu. unica paulo ante verb. ad secundam verb. rationem, Manuel Rodrig. De regular. tom. 3. q. 31. art. 3.

57. Hinc tamen exciperem religiofum, qui tamtenit corporis valetudine uteretur, ut cum multo maiori contagionis periculo, quam alii id minus obiret, vel egressu conditionis viros, quorum vita esset valde utilis communi religionis bono: quia hos imprudenter exponeret Prælatus huic periculo; ut bene docet Rutil. de fugo temp. pest. libro 1. diff. 1. q. 1. paulo ante 11. concluf. Manuel. Quaf. Regular. tom. 3. quaf. 31. art. ultio. Et cum sint alii religiofi, per quos ut

CAPUT III.

Qualiter religiofus, vel quavis alius subditus tenetur obedire, dum dubitat, an res præcepta sit illicita, aut excedens limites potestatis Prælati: aut opinatur eam esse illicitam, aut eadem eos limites: vel dubitat, an superior habeat legitimam in illum potestatem: aut opinatur eam non habere; aut quando res præcepta est contra regulam.

SUMMARIUM.

Explicatur ex quo capitulo possit dubium in hoc subdito oriri, n. 1. An subditus dubitans, an res præcepta sit licita, tenetur obedire? referatur quoad sententiam, n. 2. Explicatur sententia auctoris, n. 3. Quid si dubitat, an res præcepta excedat limites potestatis superioris? n. 4. An ut subditus tenetur obedire, opus sit ut iudicet id quod iubetur esse bonum, & clausum intra limites potestatis superioris; vel satis sit oppositum non sibi evidentem consistere? n. 5. An subditus opinans esse illicitum, quod iubetur, tenetur obedire, & tenetur iudicare superiorem amplècti opinione probabili? n. 6. Quid si opinatur in quodam casu se non teneri obedire? n. 7. An superioris præceptis contra regulam, vel præceptum alterius superioris, sit obediendum, quando non est certum esse contra regulam, vel non posse in illa dispensare, vel non dispensare absque causa? & in dubio, an iussit causa dispensandi, vel graviter præceptis, sit standum iudicio superioris dispensantis, vel præceptis? n. 8. An tenetur obedire superiori coarctanti immunitatis, & libertatis in regulari, vel ab altero concessa? n. 9. An quando ratione infirmæ valetudinis, aut alterius causa iubetur subditus non jejunare, quando alius tenetur, aut non recitare, aut vesci carnisibus, tenetur in dubio obedire, id est, quando non constat esse iustam causam? n. 10. An religiofus iustus admittit prelaturam, aut audire confessiones, tenetur obedire, quando se indignum, vel literis destitutum credit; & minor sufficiencia in hoc desideratur quam in audiente sua sponte confessiones? n. 11. Subditus dubitans præcepta, an licita, & tunc sibi liceat parere, an tenetur parere? n. 12. Quid si cum conscientiam anoneam deponere nequeat, & an præceptum Prælati obliget plus quam conscientia illa errans? remittitur, n. 13. An subditus certus se non peccare non obediendo, & dubitans an res præcepta sit licita, vel an peccet obediendo, possit obedire? n. 14. An subditi, sive non subditi, dubitantes de iustitia belli, possint militia se adscribere? n. 15. An intelligatur nomine subditerum soli indigena, vel etiam famuli mercede conducti? n. 16. Quid si subditi non cogunt obedientiam, sed scientes superiores velle, exequantur rem, de cuius iustitia dubitanti? n. 17. Quid si subditi dubitantes scirent suum superiorem sentire rem illam esse licitam, vel eundem ex illis eam imperaret? n. 18. An subditi dubitantes, an res præcepta sit licita, tenentur priusquam obediant investigare an licita sit? n. 19. An tenentur superiori proponere circumstantias, quas ipsum ignorare, aut quarum oblivisti creatura, & quid si adhuc superior præcipiat? n. 20. Quid si subditus certus sit superiorem dubitare quoque, an res præcepta sit licita, aut excedens limites potestatis, aut ex conscientia erronea dubitare, aut putare esse illicitam, aut excedentem? n. 21. Quid si subditus dubitat circa factum? n. 22. Quid si subdito dubitanti sit res præcepta valde difficilis, aut nimis molestia? n. 23. Quid si ex obedientia in eo dubio imminet subdito, aut tertie personæ periculum, ut si dubitatur, an superior iudicet roget? n. 24. An sit differentia executionis præcepti, quando minus malum timetur ex dilacione? n. 25. Quid si superior præcipiat aliquid sub conditione, & dubium sit, an sit impleta conditio? n. 26. An quando ratione dubii non tenetur subditus obedire, tenetur imponi præcepto sub executionem latam? n. 27. An tenetur obedire, quando est dubium, an superior rite electus, aut confirmatus sit? referatur quoad sententiam, n. 28. Explicatur sententia auctoris, n. 29. Quid si dubium sit, an aliquis sit suus superior? n. 30.

1. Quæstio hæc universaliter est tractanda de omnibus subditis, quia in omnibus procedit eadem ratio astringens subditos, ut superiores pareant in dubio, vel eos liberans a tali obligatione: potest autem dubium ex triplici capite oriri. Primum est ex parte præcepti quando, nempe, constat de præceptis auctoritate ad rem illam præcipiendam, & de rei præcepta honestate; sed dubium est, an id præceptum impositum sit,

